

ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МАРІЇ ПЕНТИЛЮК

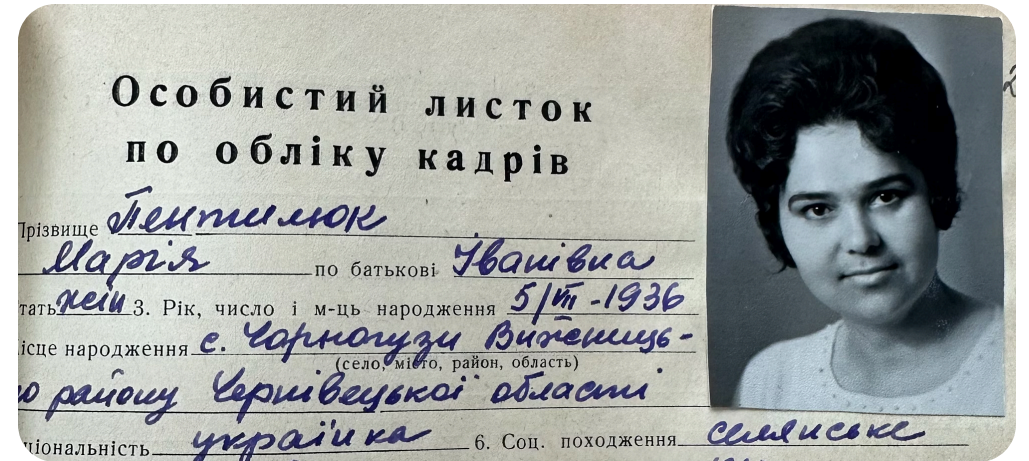
Маловідомі факти професійної діяльності Марії Пентилюк

за матеріалами архівних документів Херсонського державного
університету

Сергій Омельчук, *професор Херсонського державного університету*

6 квітня 2026 року

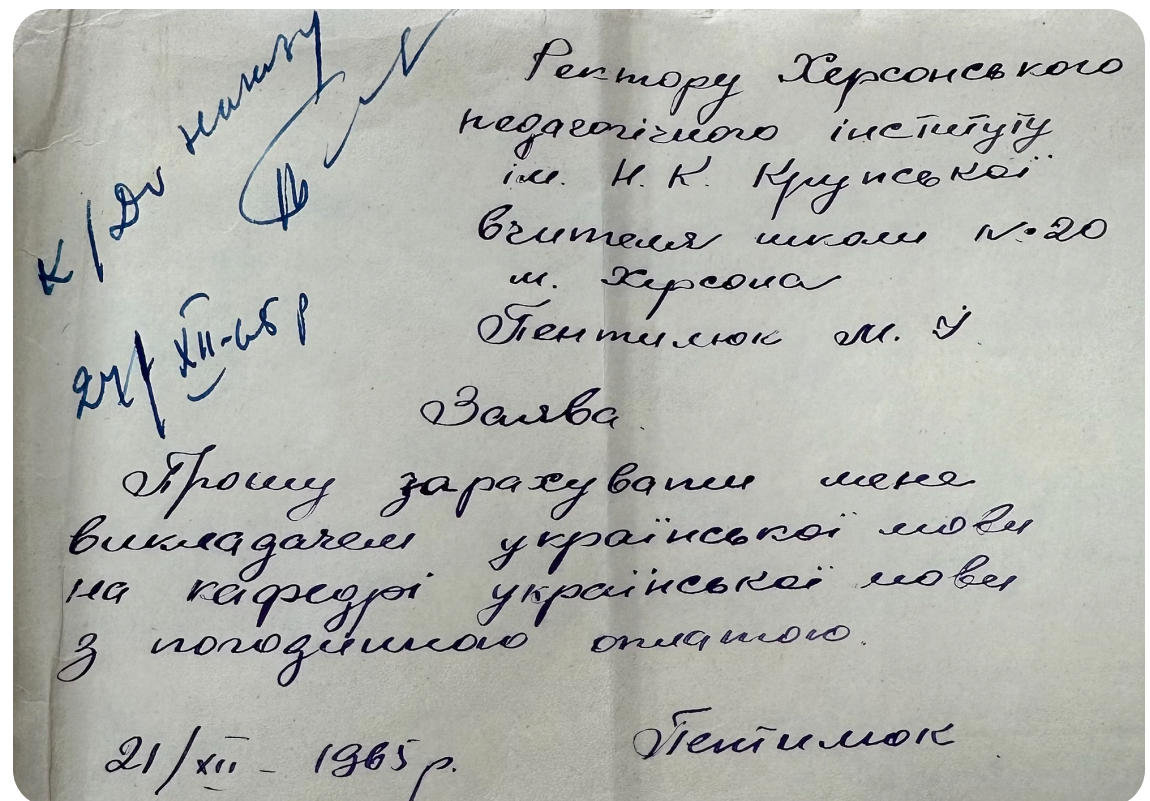
1963 рік. Місто Херсон

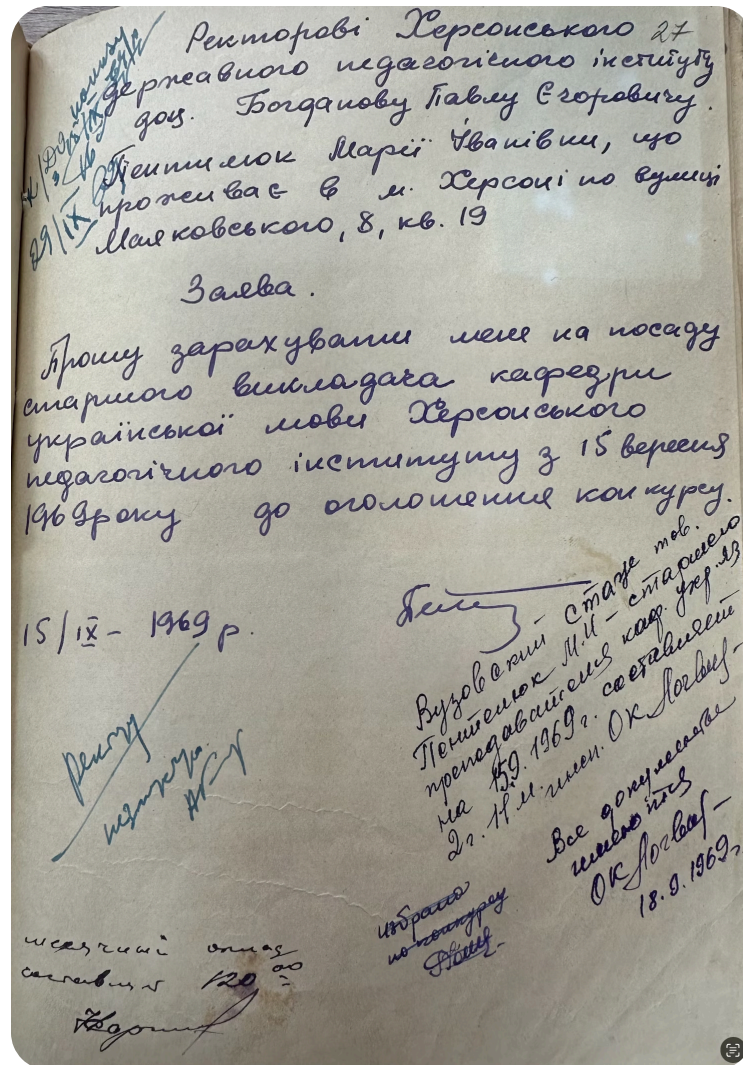
1963-1969 рр. - учителювання в Херсонській школі № 20

1965-1969 рр. - викладачка кафедри української мови ХДПІ (за сумісництвом)

Світлина Херсонської гімназії № 20 з сайту <https://war.obozrevatel.com/ukr/okupanti-zrujnuvali-najstarishu-gimnaziyu-v-hersoni-yaka-perezhila-kilka-voen-tam-navchavsya-majbutnij-ministr-izrailyu-foto.htm>

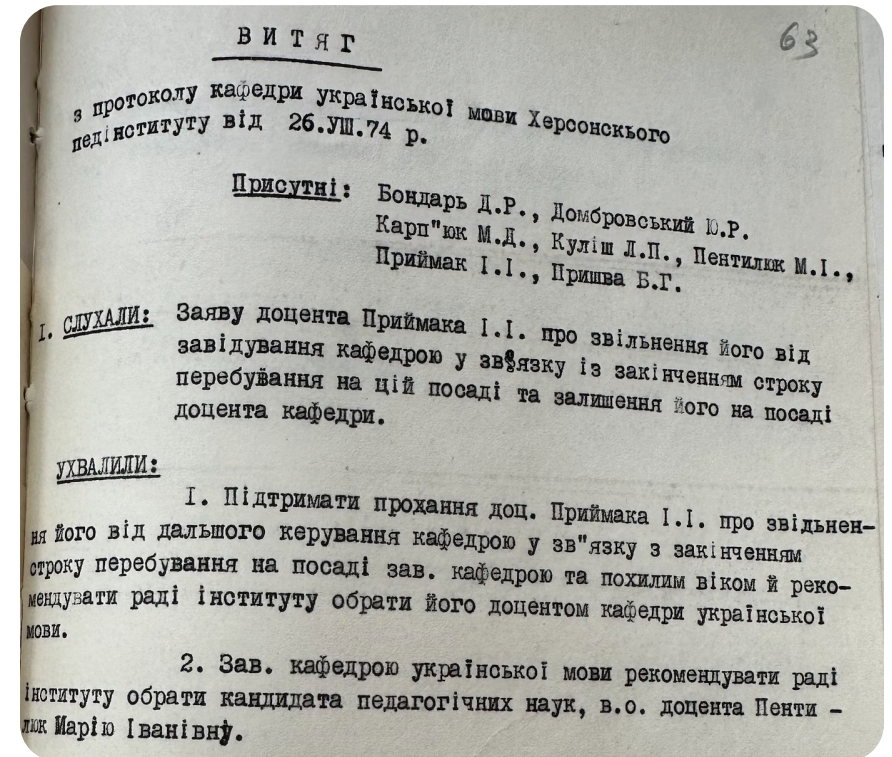
Світлина Марії Пентиліук з сайту <https://www.kspu.edu/PrintVersion.aspx?newsId=13768#!/FileDownload.ashx/06.04.2021.5.png?id=649b74b0-62e3-4e7e-9a39-de5a386c020b/0/>

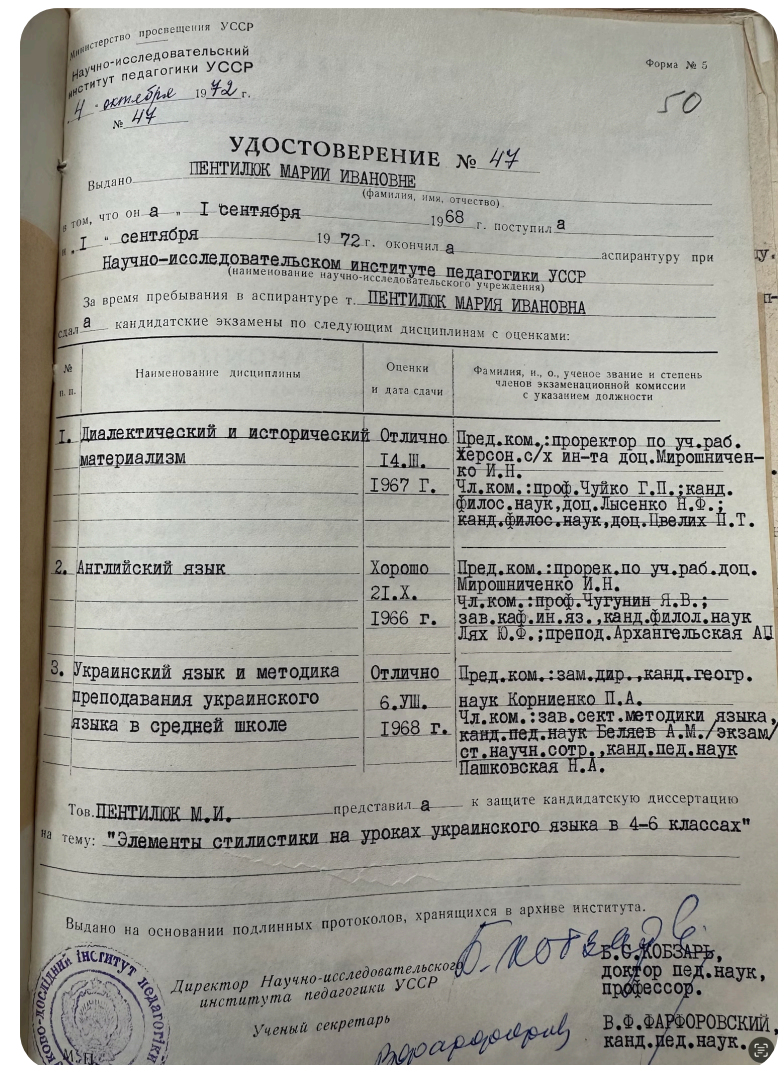
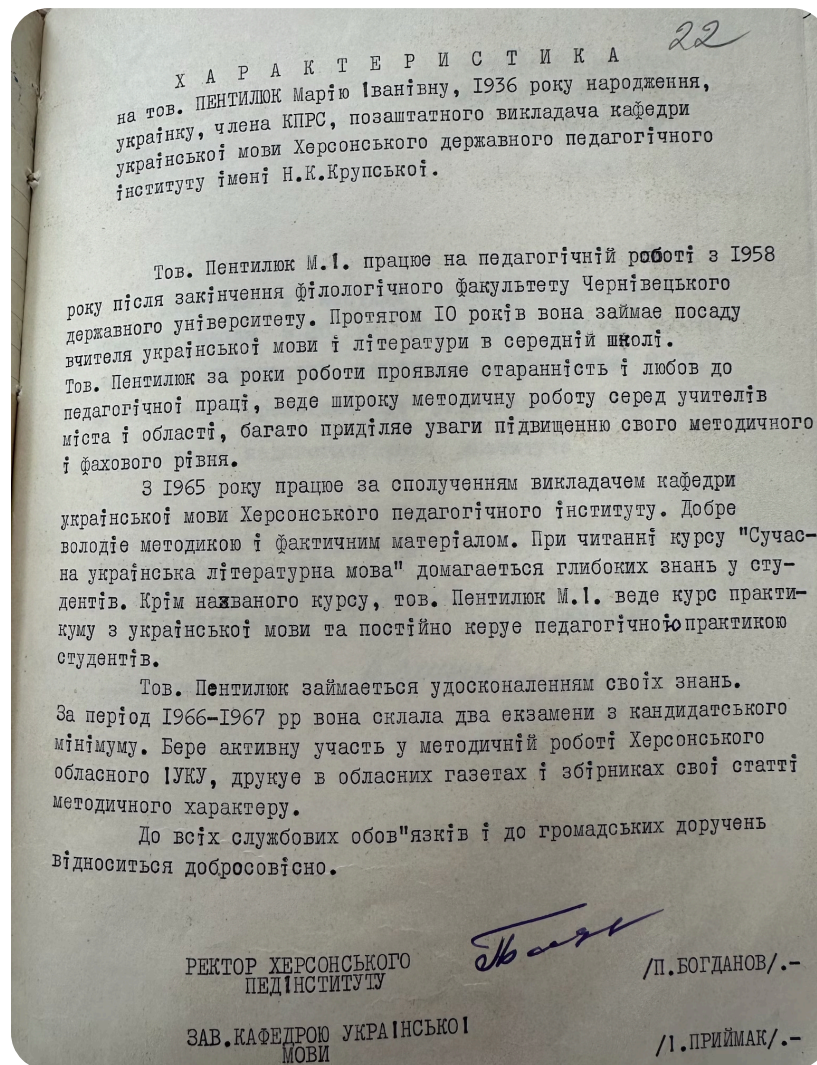
з 1969 року Марія Іванівна Пентилюк працює в Херсонському державному університеті на постійній основі

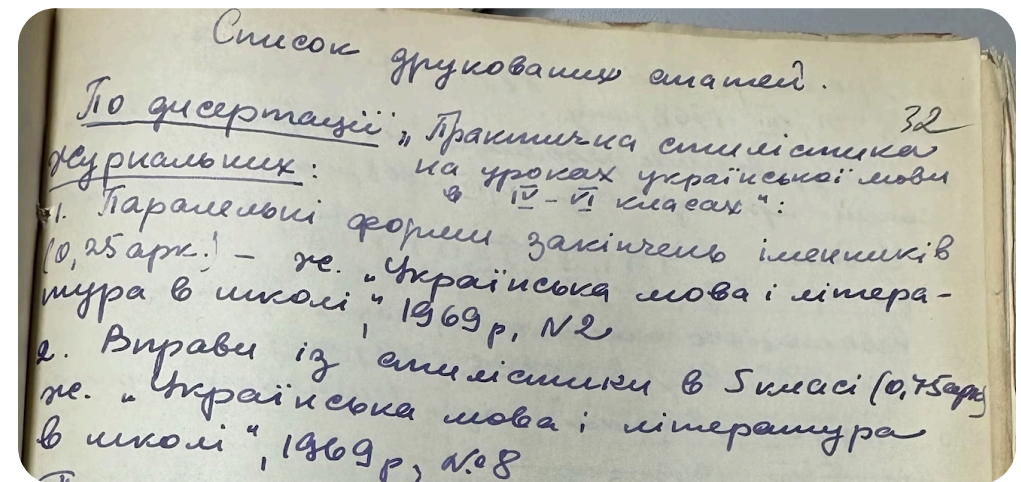
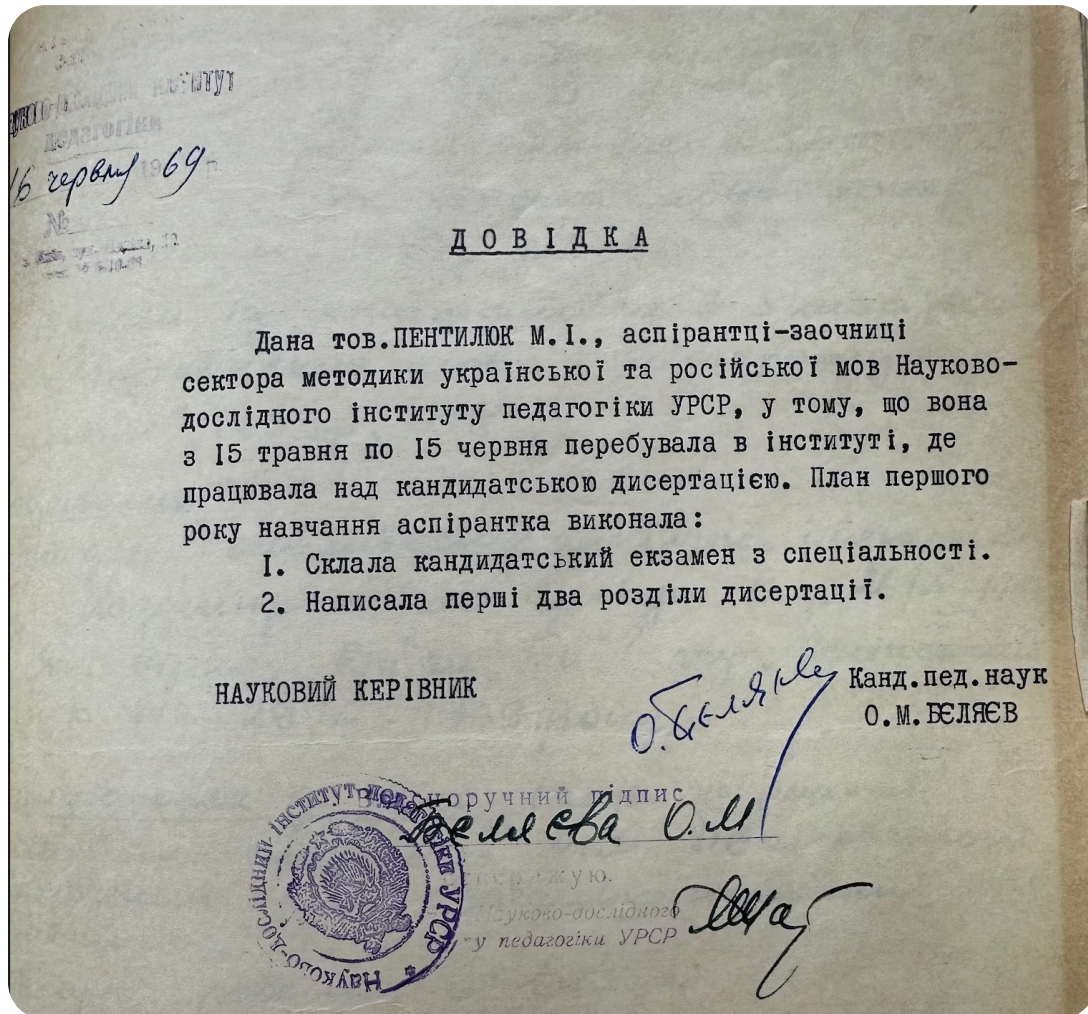
1974-1987 рр. Завідувачка кафедри української мови

1968-1972 рр. Заочна аспірантура НДІ педагогіки УРСР

1968-1972 рр. Заочна аспірантура НДІ педагогіки УРСР

❑ 1973 рр. Захист кандидатської дисертації й присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук

Світлина з сайту https://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/90_rokiv_bilyev/

39

Приложение 2
К методическим указаниям по планированию, учету
к оценке эффективности повышения квалификации
профессорско-преподавательского состава вузов
УССР

«Согласовано»
Предварит. письменной договорен-
ности с (наименование организации)
1989г. № 789

УТВЕРЖДАЮ
Проректор В.В. В.В.
« 29 » сентября 1989г.

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УССР

Вуз Херсонський педагогічний інститут

п р о г р а м м а
СТАЖИРОВКИ И ОТЧЕТ О ЕЕ ВЫПОЛНЕНИИ

О. стажера Пентиліук Марія Іванівна
степень кандидат наук
звание доцент
местность професор кафедри української мови
на стажировку Науково-дослідний інститут педагогіки УРСР
с 1 вересня по 31 грудня 1989 року
заместитель от организации (предприятия) зав. кафедрою методичної мови проф. Гемельс О. М.

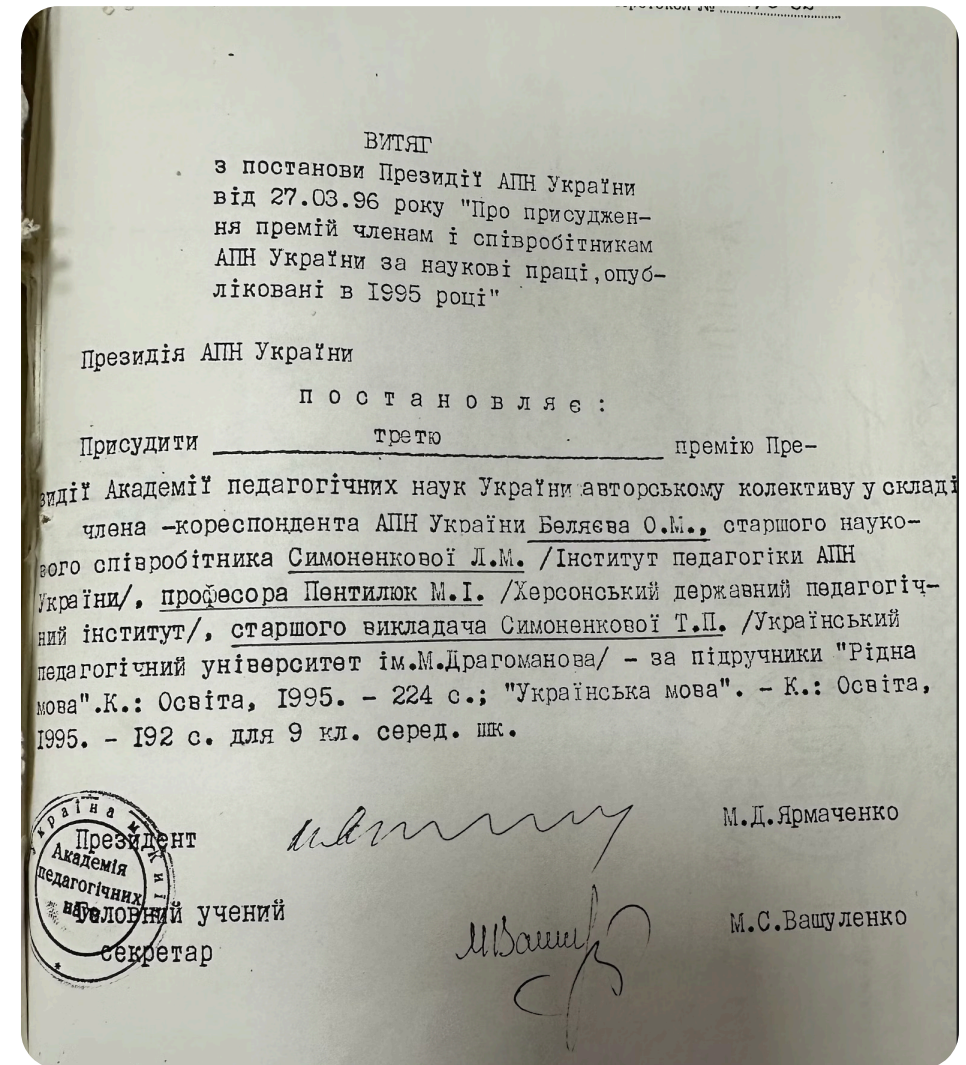
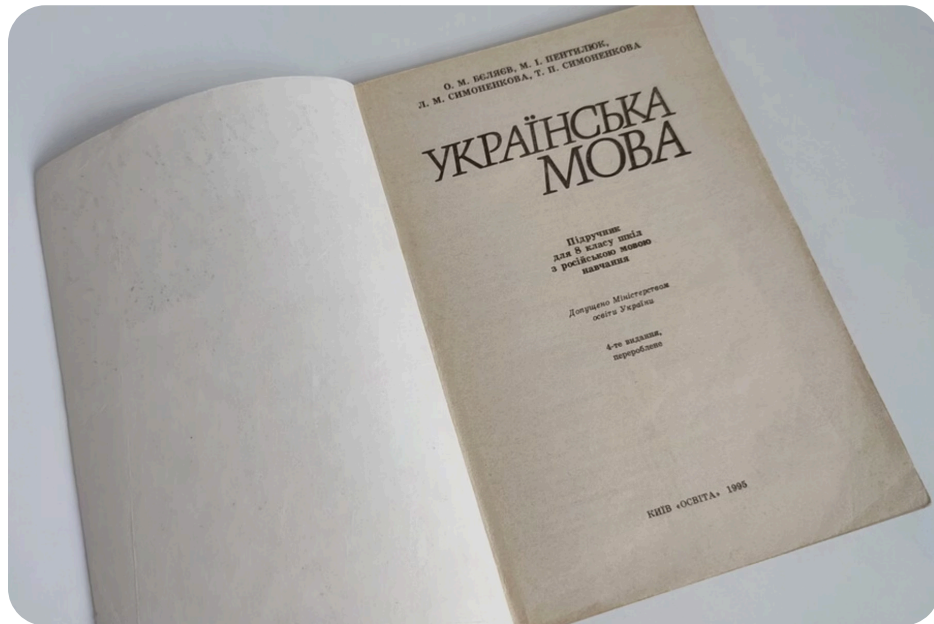
26. Особливості проведення уроку в кабінеті мови. ж. "Українська мова і література в школі", 1978, №4, 0,5 д/а.
27. Роль стилістического констрування в усвоєнні стилістики російського і українського мовучих учасними середньої школи. Проблеми сопоставительной стилістики восточнославянских языков. Тезиси докладов Всесоюзной научной конференції. К., 1977, 0,1 д/а.
28. Робота з орфоенії. ж. "Початкова школа", 1979, №3, 0,4 д/а.
29. Метод стилістичного констрування. 36. "Методика викладання української мови і літератури". К., Рад.школа, 1979, №8, 0,7 д/а.
30. Вивчення складного речення в 4 класі. ж. "Українська мова і література в школі", 1978, 0,4 д/а.
31. Роль навчального кабінету в роботі з розвитку зв'язного мовлення / у співавторстві/. ж. "Українська мова і література в школі", 1979, №5, 0,6 д/а.
32. Твір за картиною. ж. "Українська мова і література в школі", 1979, №7, 0,6 д/а.
33. Стилїстичні особливості числівників. ж. "Українська мова і література в школі", 1980, №1, 0,5 д/а.
34. Лексичні недоліки і шляхи подолання їх. ж. "Українська мова і література в школі", 1980, №11, 0,3 д/а.
35. Українська мова. Програма для шкіл з поглибленим вивченням української мови і літератури. Київ, 1980, 1 д/а.
36. І.С.Олішник, В.К.Іваненко, Л.П.Рожито, О.С.Скорик. Методика викладання української мови в середній школі. /Рецензія/. ж. "Українська мова і література в школі", 1980, №6, 0,5 д/а.
37. Робота над словом / на допомогу молодим учителям/. Херсон, 1980, 1,7 д/а.
38. Із спостережень над структурно-семантичною співвідносністю іменникових паронімів у російській та українській мовах. Тези доповідей республіканської наукової конференції. Ужгород, 1982, 0,1 д/а.
39. Удосконалення змісту і методів навчання української мо-

- ви /у співавторстві/.
40. Програми педагогічних інститутів. Київ, РНМІПНЗ, 1983, 1,47 д/а.
41. Українська мова для студентів спеціальності ЗІОІ "Російська мова і література".
42. Українська мова. Підручник для Київ, Рад.школа, 1984, 12 д/а.
43. 4 класу шкіл з російською мовою навчання. /у співавторстві/.
44. Робота з стилістики в 4-6 класах. Київ, Рад.школа, 1984, 8 д/а.
45. Формирование стилістических умений и навыков учащихся при изучении русского и украинского языков. У кн.: "Культура русской речи в национальных школах". К., Наук.думка, 1984, 0,2 д/а.
46. Формування стилістичних умінь і навичок. ж. "Українська мова і література в школі", 1984, №10, 0,5 д/а.
47. До питання про пароніми. У кн.: Дослідження з словотвору та лексикології. К., Вища школа, 1985, 0,3 д/а.
48. Українська мова. Пробний підручник для 5 класу /у співавторстві/. Київ, Рад.школа, 1985, 11 д/а.
49. Методичні рекомендації по удосконаленню навчально-виховного процесу в кабінеті української мови. /у співавторстві/. Херсон, 1984, 1 д/а.
50. Українська мова. Підручник для 6 класу шкіл з російською мовою навчання /у співавторстві/. Київ, Рад.школа, 1986, 8 д/а.
51. Методичні рекомендації до лекцій з теми "Наші земляки - відомі письменники України". Херсон, 1986, 1 д/а.
52. Варіантні форми як засіб евристичності. ж. "Українська мова і література в школі", 1987, 0,5 д/а.
53. Відбір лексичних і фразеологічних понять і послідовність їх вивчення /депонована/. Чернівці, 1986, 0,2 д/а.

- ВИЙДЕ У 1987 р.
54. Підручник для 7 класу /у співавторстві/. К., Рад.школа, 1987, 8 д/а.
55. Українська мова. Підручник для педучилищ. Ч.І. /у співавторстві/, ІІ видання. К., Вища школа, 1987, 21 д/а.
56. Основи методики української мови в середній школі /у співавторстві/. К., Рад.школа, 1987, 15 д/а.
57. Міжпредметні зв'язки на уроках мови. ж. "Українська мова і література в школі", 1987, №5, 0,7 д/а.
- ВИЙДЕ У 1988 р.
58. Українська мова. Підручник для 8 класу /у співавторстві/. Київ, Рад.школа, 12 д/а.
- ВИЙДЕ У 1989 р.
59. Робота з стилістики у 7-8 класах. Київ, Рад.школа, 10 д/а.
- ВИЙДЕ У 1990 р.
60. Дидактичний матеріал з розвитку зв'язного мовлення /у співавторстві/. К., Рад.школа, 8 д/а.

16.03.1987р.

М. Пентилюк

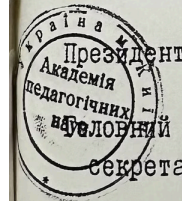
ВИТЯГ
з постанови Президії АПН України
від 27.03.96 року "Про присуджен-
ня премій членам і співробітникам
АПН України за наукові праці, опуб-
ліковані в 1995 році"

Президія АПН України

п о с т а н о в л я є :

Присудити _____ третю _____ премію Пре-

зидії Академії педагогічних наук України авторському колективу у складі
члена -кореспондента АПН України Беляєва О.М., старшого науко-
вого співробітника Симоненкової Л.М. /Інститут педагогіки АПН
України/, професора Пентиліук М.І. /Херсонський державний педагогіч-
ний інститут/, старшого викладача Симоненкової Т.П. /Український
педагогічний університет ім.М.Драгоманова/ - за підручники "Рідна
мова". К.: Освіта, 1995. - 224 с.; "Українська мова". - К.: Освіта,
1995. - 192 с. для 9 кл. серед. шк.

визначений учений
секретар

[Signature]

М.Д.Ярмаченко

[Signature]

М.С.Вашуленко

Громадська діяльність Марії Пентилюк

Очолювала обласний осередок Національної асоціації українознавців

Делегатка форуму українців Від Херсонської області в м. Київ (1992)

Членкиня товариств «Знання», «Просвіта»

Авторка рубрики «Шануймо рідне слово» на обласному телебаченні

4 стор.

№ 263, 14 листопада 1984.

Ровесник Жовтня

Херсонському державному педагогічному інституту імені Н. К. Крупської виповнилося 70 років. Символічно, що свій ювілей вуз відзначає в дні, коли радянські люди, все прогресивне людство живуть незабутніми враженнями від святкування 70-річчя Великого Жовтня. Висока оцінка роботи в галузі соціалістичної освіти і культури була дана на урочистому засіданні у Кремлівському Палаці з'їздів у доповіді М. С. Горбачова: «Ювілей — це момент пам'яті... Про тих, хто варив сталь, сіяв хліб, навчав дітей, рухав уперед науку і техніку, досягав висот мистецтва... Радянський народ став освіченим народом, про що могли лише мріяти великі просвітителі минулого».

І в цьому є вагома частка самовідданої праці різних поколінь викладачів, студентів і співробітників нашого інституту. Серед них Іван Ми-

С. М. Семенов, В. Г. Кравченко, М. Н. Коньков, О. О. Прилепський, Ф. П. Касьяненко. Слід відзначити плідну роботу по підготовці вчительських кадрів по 12 спеціальностях на денному і 5 — на заочному відділеннях професорів І. І. Кобиляцького, В. І. Зацепіна, М. І. Пентилюк, доцентів В. М. Дарієнко, Б. Л. Шаганяна, О. І. Гедвілло, І. М. Гавриленка, Ж. Н. Нусінову, І. І. Мельника, С. І. Беляєву, М. В. Москова, Н. А. Бабєву та багатьох інших.

Вирус цікаве студентське життя на шести факультетах інституту. Відмінне і добре навчання, педагогічна, піонерська, польова і виробнича практики, участь у студентських будівельних, сільськогосподарських і механізованих загонах, у ленінських залах, громадсько-політичній роботі — ось далеко не повний перелік справ нашого студентства.

закладом першої категорії, дозволила підготувати за 70 років майже 30 тисяч учителів. Гордість інституту — його випускники: Ю. Н. Черненко — народний учитель СРСР, вчителька біології Херсонської середньої школи № 7, заслужені вчителі республіки В. Ф. Беньковський — завідувач обласно, К. П. Слідкевич — учитель російської мови й літератури Мирненської середньої школи Каланчацького району, Л. В. Обідна — директор Херсонської середньої школи № 36 та багато інших. Не можна назвати сьогодні школу, відділ народної освіти, де б не трудилися наші випускники. Багатьом з них довірено керівну партійну, радянську та освітянську роботу.

Під керівництвом партійної організації зусилля професорсько-викладацького складу, студентів і співробітників інституту сьогодні спря-

Наддніпрянська ПРАВДА

Ювілей вузу

помога районним методоб'єднанням. Студенти залучаються до проведення педагогічних експериментів, ширше стало впроваджуватися самоврядування.

Перебудова вищої освіти органічно пов'язана з розвитком вузівської науки. Більшість наших учених веде активну дослідницьку роботу. Рік у рік збільшується обсяг госпдоговірних досліджень. У грошовому вираженні він сьогодні дорівнює 330 тисячам карбованців. Із 6 цільових комплексних науково-дослідних програм Міністерства освіти УРСР наш інститут у числі організацій-виконавців.

Ми прагнемо активізувати роботу по ідейному загартовуванню, патріотичному й інтернаціональному вихованню студентської молоді. В цьому велику допомогу надають музейні кімнати інституту: Н. К. Крупської, ім'я якої з 1924 року носить наш вуз,

кадри для братньої Узбецької РСР.

Майже 20 років виповнилося нашому КІДу, який встановив і підтримує тісні зв'язки з багатьма вузами країни. Міцні контакти у нас з юнаками та дівчатами з Вищого педагогічного училища міста Шумера НРБ. Став традицією обмін студентськими сільськогосподарськими загонами, делегаціями КІДів. В інституті регулярно організовуються тижні інтернаціональної дружби, Шевченківські і Лавренцьовські читання, тижні різних наук.

Студенти інституту беруть активну участь у громадському житті міста та області. Так, студентка III курсу філологічного факультету Лариса Швець обрана депутатом обласної Ради, студентка II курсу фізико-математичного факультету Олена Жерніченко — депутатом міської Ради. А всього 15 студентів є членами виборних радянських, комсомольських і профспілкових органів. У країні і за її межами відомі імена спортсменів — вихованців нашого вузу —

6 квітня

ПЕНТИЛЮК МАРІЯ ІВАНІВНА

[1936], українська мовознавиця, докторка педагогічних наук, професорка Херсонського державного університету, заслужена діячка науки і техніки України, почесна громадянка м. Херсона

(До 90-річчя від дня народження)

Фото: вебсайт «Херсонський державний університет»

Марія Іванівна Пентиліук (дівоче прізвище Фочук) народилася в селі Чорногузи Вижницького району Чернівецької області. Її батько, Іван Петрович Фочук, був працівником місцевого лісопильного заводу. Мама, Параска Олексіївна Фочук, працювала санітаркою. У 1953 році дівчина на відмінно закінчила Вижницьку середню школу № 1 імені Юрія Федьковича.

Потім вступила на філологічний факультет Чернівецького університету (нині – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

У 1958 році Марія Іванівна зі своїм чоловіком, лікарем за професією, переїхала до села Розтоки Косівського району Івано-Франківської області, де працювала вчителькою. Через рік вона перевелася у Вижницьку школу-інтернат, де займала посаду вчительки української мови та літератури, виховательки, заступниці директора з виховної роботи.

Разом з родиною переїхала до Херсона у 1963 році. Працювала у Херсонській середній школі № 20 ім. Б. Лавренюва (нині – Херсонський багатопрофільний ліцей № 20). Саме тут молода вчителька почала формуватися як методист і вчений-дослідник. Марія Іванівна, згадуючи ті часи, розповідає: «Давні традиції цього освітнього закладу, стабільний колектив майстрів педагогічної справи, творча атмосфера – все це

забезпечило моє утвердження як учителя-практика і як майбутнього вченого».

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ХЕРСОНЩИНИ НА 2026 РІК

Передмова

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

МІСТО КАХОВКА

ТРАПЕНКО ВІКТОР
МИХАЙЛОВИЧ

ПІДДУБНЯК ВАСИЛЬ
ГРИГОРОВИЧ

[ПЕНТИЛЮК МАРІЯ ІВАНІВНА](#)

ЗАРУСЬКИЙ МАРІУШ

БОЙЧЕНКО ВАЛЕРІЙ
ПЕТРОВИЧ

ШНАЙДЕР-СЕНЮК МАРІЯ
НЕСТОРІВНА

САНЧЕНКО АНТОН
ВІТАЛІЙОВИЧ

ПЛАКСЕЄВ ВАЛЕНТИН
ГРИГОРОВИЧ

ПАРАСКЕВИЧ СВІТЛАНА
ПАВЛІВНА

ДЖОН ГОВАРД

ШАХБЕДІНКО ВАЛЕНТИНА

lib.kherson.ua

ПЕНТИЛЮК МАРІЯ ІВАНІВНА. Херсонська об...

Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Олеся Гончара. Електронний каталог. Віртуальна...

*Дякуємо Вам, дорога наша
Маріє Іванівно, за світло, яке
Ви запалили в нас!*

З теплом і вдячністю - Сергій Омельчук!

